

WILLIAM J. O'NEIL

Làm giàu Qua Chứng khoán

Nhà xuất bản THỐNG KÊ

LÀM GIÀU QUA CHỨNG KHOÁN

Mikey Nguyen
hung_cbv

William J.
O'Neil

LÀM GIẢI QUA CHÚNG KH ÁN

Một hệ thống THÀNH CÔNG
trong những thời điểm thuận lợi lẫn khó khăn

Người dịch: Lê Hằng

*Thành công trong cuộc sống rất đơn giản.
Tìm một việc làm, học hành tử tế,
học cách tiết kiệm và đầu tư một cách khôn ngoan.
Mọi người đều có thể làm được.
Bạn cũng có thể làm được.*

LỜI NÓI ĐẦU

*L*àm giàu qua chứng khoán cung cấp cho bạn một hệ thống đơn giản, dựa trên thực tế, đã được chứng minh đầy đủ, tên là CAN SLIM.*

Hệ thống này bao gồm những quy luật mua và bán cổ phiếu rút ra từ một cuộc phân tích tổng quát tất cả các loại cổ phiếu thành công nhất trong nửa thế kỷ gần đây.

Hết thảy những đại lượng cơ bản và kỹ thuật (như giá và khối lượng giao dịch) cùng với các sự kiện thực tế đều được nghiên cứu hết sức chi tiết nhằm xác định những đặc điểm chung xuất hiện ngay trước khi các “siêu cổ phiếu” này thực hiện những cuộc tăng trưởng vĩ đại về giá và những thay đổi của các đại lượng nói trên khi cổ phiếu lên đến đỉnh tăng trưởng và bắt đầu tuột dốc đáng kể.

Các quy luật mua và bán trong cuốn sách này chỉ đại diện cho những chân lý đã được thời gian chứng minh về cách vận hành thực tế của thị trường chứng khoán, không phải là quan điểm của cá nhân tôi và chắc chắn không phải là những quan

* CAN SLIM là tên gọi đã được đăng ký độc quyền cho mô hình đầu tư của William J. O'Neil, Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư, và các chi nhánh của họ.

điểm và niềm tin hiện nay của đa số các nhà phân tích ở Phố Wall hoặc các chiến lược gia trên truyền hình.

Trong ấn bản lần thứ ba này, cũng như những ấn bản trước, chúng tôi sẽ nêu ra rất nhiều tham khảo đến các bảng cổ phiếu, biểu đồ, dữ liệu và tin tức về các công ty có liên quan trên *Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư (Investor's Business Daily – IBD)*. Chúng tôi đã thiết kế và phát hành IBD để cung cấp cho các doanh nhân và nhà đầu tư thuộc mọi trình độ, kinh nghiệm khác nhau khả năng tiếp cận trực tiếp hàng ngày những thông tin nghiên cứu giá trị được trình bày trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* qua một tờ báo và một trang Web.

Thực tế, những quy luật này đã vận hành như thế nào trong trận chiến thương trường? Hiện nay chúng tôi đã có trong tay hơn 500 hồ sơ của những độc giả đọc cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* và những độc giả đăng ký *Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư* đã đạt được và duy trì tỉ lệ lợi nhuận vài trăm phần trăm hoặc cao hơn nhờ áp dụng những quy luật và nguyên tắc được trình bày trong cả hai ấn phẩm nói trên.

Những độc giả tài giỏi đó là ai? G. Hall, một nhà đầu tư cá nhân, phát biểu, “Tôi mua cuốn *24 bài học cơ bản để đầu tư thành công* của Bill O’Neil. Đồng thời tôi rút rè đầu tư 5.000 đô-la vào thị trường chứng khoán, làm tăng gấp đôi số vốn đó trong năm đầu tiên nghiên cứu và kinh doanh theo sự hướng dẫn của ông. Năm thứ hai, tôi mới bắt đầu từ tháng này... và vốn đầu tư của tôi đã tăng trưởng 24%. Thành tích mới nhất này trùng khớp với thời điểm tôi đăng ký IBD và investors.com. Chắc chắn đó là kết quả của tính kỷ luật mà những công cụ tuyệt vời này đã truyền cho tôi. Sự do dự ban đầu của tôi giờ đây đã chuyển thành sự tự tin hoàn toàn, nhờ đó tôi có thể đưa ra những quyết định cần thiết để làm gia tăng lợi tức đầu tư của mình. Xin cảm ơn và xin nhấn nhủ với các nhà đầu tư nhỏ đang tìm kiếm một lời khuyên... không có gì tốt hơn cuốn sách này đâu!”

P. Keiser cho biết bà đã “thử qua những lý thuyết khác nhưng không thành công. Cuối cùng tôi đọc được những cuốn sách của William O’Neil. Tôi không bao giờ nghe theo ai khác nữa. Trong hai năm vừa qua, tôi đã nghỉ hưu, mua một ngôi nhà và một căn hộ chung cư chỉ nhờ sử dụng IBD và các biểu đồ Daily Graphs! Xin cảm ơn!”

Barbara James chưa từng mua cổ phiếu trong đời; cô e sợ thị trường chứng khoán nên đã gửi toàn bộ tiền tiết kiệm vào ngân hàng. Sau khi tham dự một trong những buổi hội nghị chuyên đề miễn phí do chúng tôi tổ chức ở Nam California trong năm 1996, cô đã thực tập giao dịch trên giấy trong một năm trước khi đủ tự tin để áp dụng những quy luật của chúng tôi và mua cổ phiếu đầu tiên, cổ phiếu của công ty EMC. Nó đã tăng giá 1300%. Cô bán nó vào tháng 9 năm 2000. Cổ phiếu thứ nhì của cô tăng giá 286%.

Allen Cecil, người các bạn có thể đã thấy trên kênh truyền hình IBD với câu phát biểu, “Nếu bạn dạy một người cách câu cá là bạn đã nuôi sống anh ta cả đời,” đã lãi 1200% trong thập niên 1990 và đã có thể biến ước mơ của anh về một ngôi nhà năm phòng ngủ xinh đẹp ở Colorado thành hiện thực bằng cách thận trọng bám sát hệ thống này. Allen nói, “*Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư* dựa trên cơ sở khoa học của cơ sở dữ liệu và lịch sử sau lưng nó, và tôi không thấy bất cứ một thứ gì khác ngoài kia có thể bén gót được nó.”

Jim Sugano đã tham dự một hội nghị chuyên đề vào giữa thập niên 1980, trong đó chúng tôi đã đề cập đến công ty Home Depot. Ông đã thử dựa theo các quy luật của chúng tôi và mua rất nhiều cổ phần. Mỗi khi cổ phiếu leo lên một đỉnh giá mới, ông lại mua thêm. Ông đã giữ nó hơn 16 năm trời mặc dù nó đã tách cổ phần đến 9 lần.

Một trong những nhà môi giới hàng đầu của công ty Morgan Stanley ở TP. New York sau khi tham dự ba cuộc hội thảo trọn ngày thứ Bảy của chúng tôi đã làm trưởng mục đầu tư của ông

tăng từ 250.000 lên 6 triệu đô-la. Một vị luật sư trung niên ở miền Nam cũng đã tham dự những cuộc hội thảo của chúng tôi và biến số vốn 300.000 đô-la của mình thành 18 triệu đô-la với các cổ phiếu như Yahoo!, AOL, Qualcomm và sau đó đã nghỉ hưu sớm.

K. Phillips cho biết, “Vài năm trước, chồng tôi đề nghị tôi học cách xử lý một số khoản đầu tư của chúng tôi. Giờ đây tôi rất yêu thích *Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư* và CAN SLIM. Nó có quá nhiều thông tin và ông O’Neil đã cung cấp cho tôi những bài học bổ ích nhất trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán*. Từ khi bắt đầu sử dụng CAN SLIM, IBD, và giờ đây là investors.com, tôi đã có thể làm tăng số vốn đầu tư ban đầu của mình lên 359%! IBD có nhiều tính năng tốt giúp tôi tìm ra những cổ phiếu tuyệt vời. Tôi rất biết ơn tất cả những gì các bạn đã làm để giúp đỡ các nhà đầu tư.”

E. Boboch, nhà đầu tư cá nhân, nói với chúng tôi rằng, “Tôi bắt đầu kinh doanh cổ phiếu từ năm 1995 và đã đăng ký IBD, đọc lại cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* bốn lần, và tiến hành phân tích những giao dịch không tốt của mình mỗi năm một lần để rút kinh nghiệm. Giờ đây tôi đã kiếm đủ tiền trên thị trường chứng khoán để mua một chiếc xe mới toanh, và sẵn sàng thanh toán khoản vay thế chấp ngôi nhà. Mục tiêu tiếp theo của tôi là hướng về hoạt động độc lập hoàn toàn về mặt tài chính.”

Mark Zeitchick và Vincent Magone ở công ty Dịch vụ Tài chính Ladenburg Thalmann, hai nhà quản lý tài chính và là các độc giả tích cực của IBD, nêu rõ tầm quan trọng của chuyên mục “The Big Picture” (“Bức tranh toàn cảnh”) đối với quá trình đưa ra các quyết sách hàng ngày của họ, “Chính mục ‘Bức tranh toàn cảnh’ đã dẫn dắt chúng tôi rút ra khỏi thị trường trong suốt mùa xuân năm 2000, bảo vệ hàng triệu đô-la trong nguồn vốn đầu tư của chúng tôi. Mọi nhà đầu tư dù là mới tham gia hay những tay chuyên nghiệp đều nên đọc ‘Bức tranh toàn cảnh’

và ‘Góc của nhà đầu tư’ hàng ngày. IBD không chỉ là một tờ báo; nó là một công cụ đầu tư không thể thiếu.”

Một mục sư, tiến sĩ John Edmund Haggai, người sáng lập Học viện Haggai đã rất thành công khi theo đuổi hệ thống này. Hàng năm ông thu được một khoản lợi tức lớn để hiến cho các công tác từ thiện. Dĩ nhiên là còn có rất nhiều người khác như Lee Freestone, David Ryan, Ced Moses, Dan Running và Jay Plisco, những người đã đoạt giải quán quân hoặc dành thứ hạng cao trong nhiều cuộc thi kinh doanh chứng khoán bằng tiền thật khác nhau được tổ chức trong hai thập kỷ 1980 và 1990, nhờ tuân theo những quy luật CAN SLIM trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán*.

Theo các kết quả nghiên cứu, chúng tôi ước lượng có khoảng 50.000 độc giả có kinh nghiệm của IBD đã tạo ra và giữ được những khoản lợi tức đáng kể trong thập niên 1990. Họ làm được việc đó là nhờ tuân theo những quy luật bán ra của từng cổ phiếu cụ thể trong các Chương 9 và 10 và những quy luật bán ra của thị trường chung trong Chương 7 của cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* cộng với việc theo dõi chặt chẽ chuyên mục thị trường hàng ngày mang tên “Bức tranh toàn cảnh” của Chris Gessel trên IBD. Những quy luật bán ra này là một trong số rất hiếm hoi các nguồn tài nguyên đã thông báo một cách rõ ràng cho độc giả về thời điểm phải bán ra và chuyển vốn sang tiền mặt vào các tháng 3 và 4 năm 2000 và sau đó là vào tháng 9 năm 2000.

Một vấn đề khó khăn nghiêm trọng đối với mọi nhà đầu tư ngày nay là có quá nhiều thông tin, quảng cáo, tiến cử, quan điểm cá nhân và lời khuyên miễn phí về thị trường chứng khoán. Bạn nhận được chúng từ bạn bè, người quen, đồng nghiệp, mạng Internet, các nhà môi giới và phân tích chứng khoán, nhà cố vấn, những chương trình thông tin thị trường trên mạng truyền hình cáp, và các phương tiện thông tin đại chúng khác. Những thông tin đó tiềm ẩn rất nhiều rủi ro và ẩn chứa không ít nguy cơ. Trên thực tế, không có nhiều người để bạn có thể nghe theo

nếu như bạn muốn tránh khỏi những quan điểm cá nhân mù mờ, mâu thuẫn và sai lầm về thị trường chứng khoán.

Bạn cần tự hạn chế với chỉ một số rất ít những nguồn tin tức và dữ liệu chân thực, thích đáng cùng với một hệ thống hợp lý đã được chứng minh là chính xác và có khả năng sinh lợi trong thời gian dài. Thực tế luôn luôn tốt hơn quan điểm của đa số mọi người.

Hiệp hội các nhà đầu tư cá nhân Hoa Kỳ đã so sánh hệ thống CAN SLIM trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* với những phương pháp lựa chọn cổ phiếu nổi tiếng khác như các hệ thống của Peter Lynch, Warren Buffet, và nhiều phương pháp khác trong giai đoạn tăng trưởng năm 1998–1999 cũng như giai đoạn suy thoái năm 2000. Kết quả nghiên cứu độc lập của tổ chức này được xuất bản trong năm 2001 cho thấy CAN SLIM có thành tích tốt nhất và vững chắc nhất trong mỗi và mọi năm với tỉ lệ năm 1998: +28,2%; năm 1999: +36,6%; năm 2000: +30,2%.

Có lẽ bảng thành tích lựa chọn cổ phiếu theo các quy luật trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* có thời hạn dài nhất là của công ty cố vấn đầu tư tổ chức William O'Neil + Co.'s mang tên New Stock Market Ideas® (Những ý tưởng mới trên thị trường chứng khoán). Nó ghi chép lại 8400 khuyến nghị mua cổ phiếu được đưa ra trong hơn 24 năm (từ 1977 tới 2001) trình bày trong những biểu đồ kèm theo sau đây. Nó vượt trội rất xa so với thành tích của những cổ phiếu hàng đầu của công ty Value Line trong 10 và 20 năm qua. Có rất ít công ty công bố kết quả tất cả mọi khuyến nghị của mình, tuy nhiên, chúng tôi tin rằng New Stock Market Ideas có một trong những bảng thành tích tốt nhất ở Phố Wall.

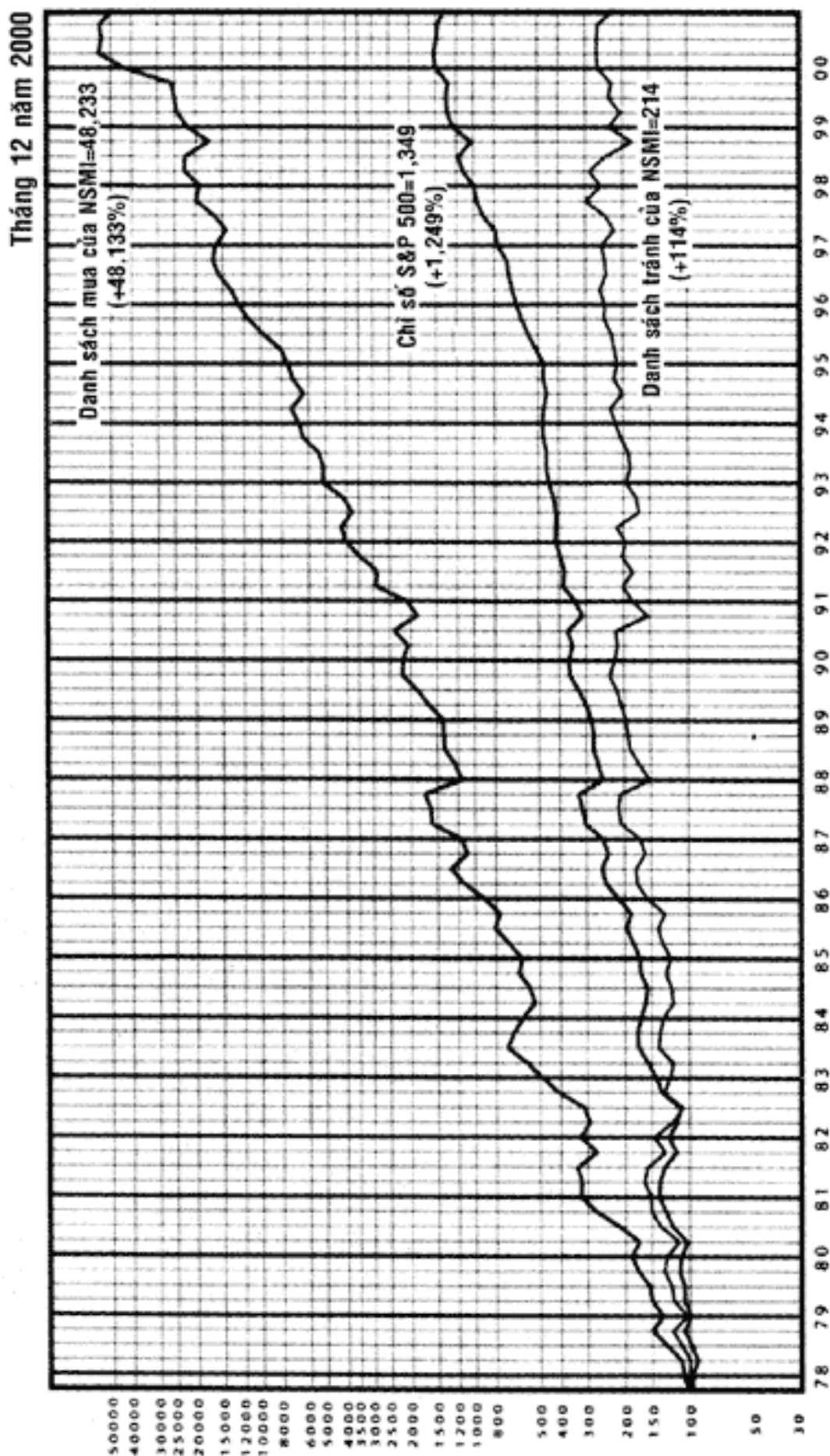
Tuân theo các quy luật trong *Làm giàu qua chứng khoán*, tôi đã có giai đoạn tăng trưởng tốt thứ nhì của mình qua các năm 1998 và 1999, với tỉ lệ lợi tức tương ứng là 401% và 322%. Những cổ phiếu mang lại thắng lợi lớn nhất là America Online, Charles Schwab, Qualcomm, và Sun Microsystems.

Một trường hợp có lẽ còn quan trọng hơn, chúng ta có 10 nhà quản lý tài chính khác nhau cùng điều hành nguồn vốn của một công ty cổ phần độc lập, Data Analysis, Inc. Tỷ lệ lợi tức bình quân của họ là 221% trong năm 1998, 363% trong năm 1999, và vào thời điểm cuốn sách này được viết, đạt 5% trong năm 2000 và gần trọn năm 2001 với phần lớn thời gian đứng ngoài thị trường và chỉ tham gia các quỹ thị trường tiền tệ. Kết quả dồn gộp là tăng trưởng 1530%. Cả 10 người đều hoạt động độc lập, cùng tuân theo và áp dụng các quy luật mua-bán trong cuốn *Làm giàu qua chứng khoán*.

Đĩ nhiên, không phải mọi người đều có thể kiếm lời bằng cách mua cổ phiếu. Trong thực tế, nhiều người sẽ mất rất nhiều tiền vì họ không tuân theo những quy luật mua-bán hợp lý đã được chứng minh qua thời gian. Tóm lại, đơn giản là họ không học được cách bảo vệ nguồn vốn đầu tư của mình. Ví dụ, cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* đã được gửi tới hầu hết những người đăng ký IBD, nhưng chỉ có chưa tới phân nửa trong số họ thực sự đọc nó. Một số người không biết chấp nhận và áp dụng những quy luật cắt giảm thiệt hại cơ bản của nó. Ngoài ra còn có hàng triệu nhà đầu tư chưa bao giờ nghiên cứu hoặc chưa từng được thấy *Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư* hoặc cuốn *Làm giàu qua chứng khoán*. Theo quan sát của tôi, nhiều người trong số họ đã mất từ 50% tới 75% vốn đầu tư trong các năm 2000 và 2001 do theo đuổi các phương pháp mua-và-giữ sai lầm nhưng được chấp nhận rộng rãi. Những phương pháp này thậm chí chẳng thêm cân nhắc tới các quy luật bán ra đối với từng cổ phiếu cụ thể để bảo vệ lợi nhuận, các quy luật cắt giảm thiệt hại và các quy luật bán ra đối với thị trường chung.

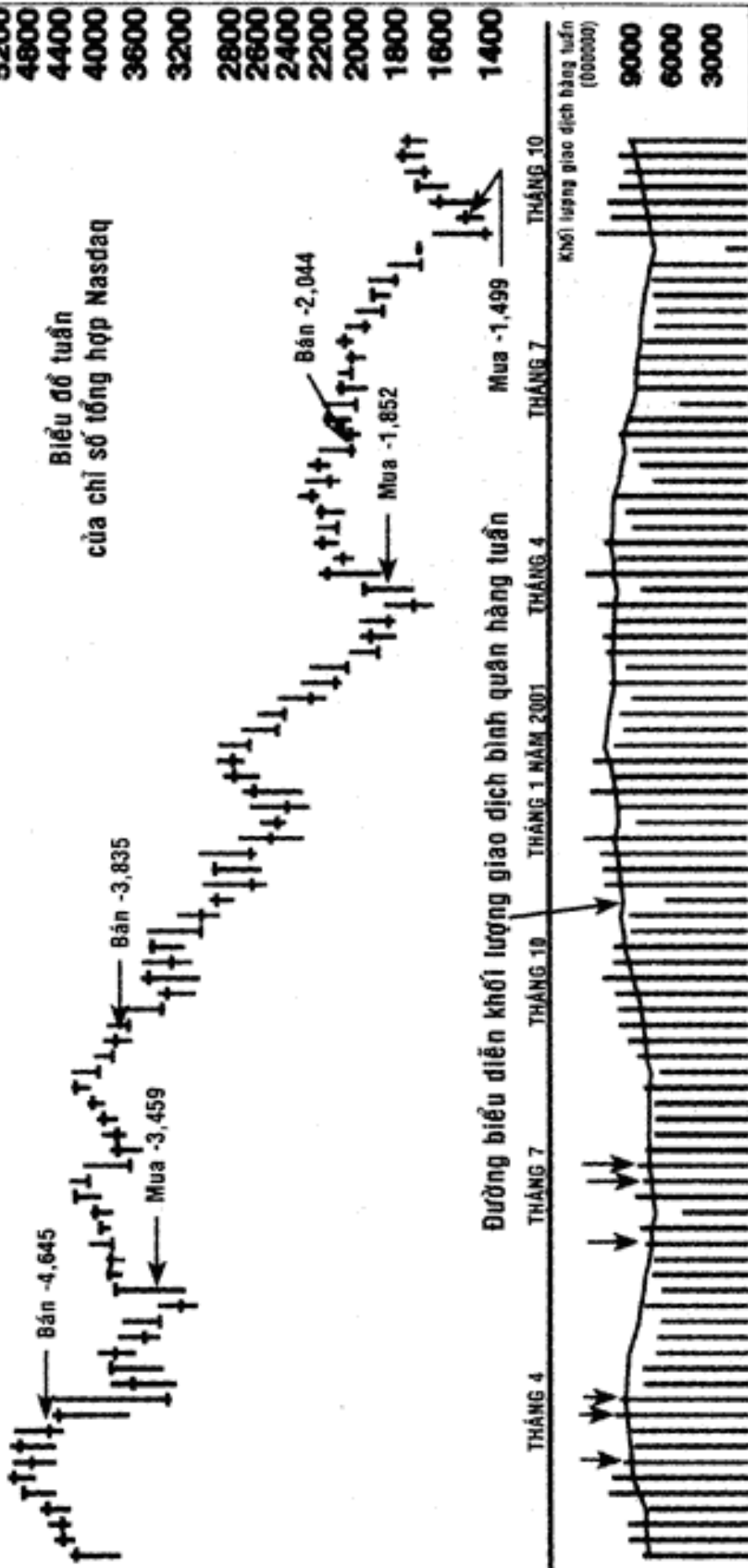
Tuy nhiên, với tính kỷ luật và lòng quyết tâm, bất kỳ ai chịu đầu tư thời gian để đọc, nghiên cứu cẩn thận, và thấu hiểu nội dung của cuốn *Làm giàu qua chứng khoán* này đều có thể cải thiện rõ rệt thành tích đầu tư của mình bất chấp hoàn cảnh tốt hay xấu của thị trường.

Thành tích của danh sách đầu tư tổ chức New Stock Market Ideas® từ khi ra đời

Biểu đồ so sánh thành tích, trong đó lợi tức được dồn gộp sau mỗi tuần kể từ ngày danh sách New Stock Market Ideas® ra đời. Cổ tức và phí giao dịch không được tính. Biểu đồ trên không ngụ ý so sánh thành tích trong tương lai. Độc giả cần nhận thức có một rủi ro đầu cơ đáng kể đối với đa số cổ phiếu thường.

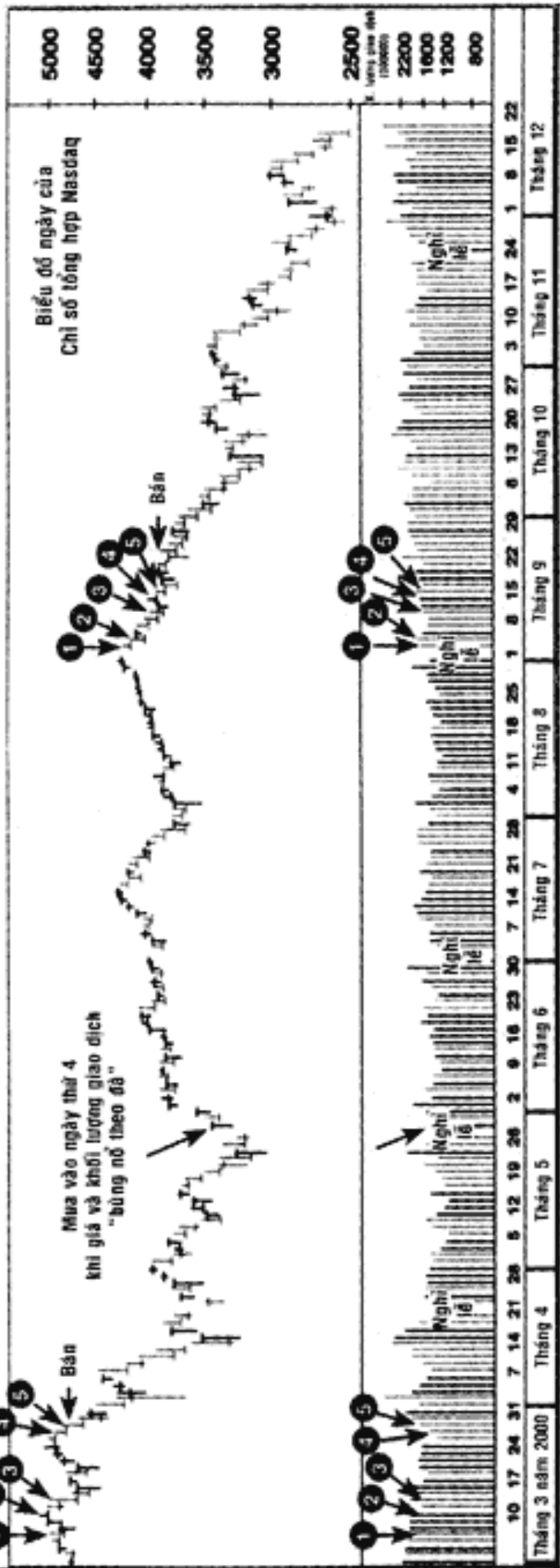
Các đỉnh tăng trưởng và đáy suy thoái trong năm 2000 và 2001 được IBD khuyến cáo

Chú ý: Từ tuần đầu tiên thị trường đi xuống đến tuần thứ nhất của tháng 9 năm 2000, có 6 tuần đỏ (giảm) có khối lượng giao dịch trên trung bình và chỉ có 4 tuần đen (tăng) có khối lượng giao dịch trên trung bình.

Để biết thêm thông tin về cách diễn giải xu hướng của thị trường, xin xem Chương 7.

Phân tích hàng ngày của IBD về thị trường năm 2000

Chuyên mục "Bức tranh toàn cảnh" tại đỉnh tăng trưởng tháng 3 năm 2000

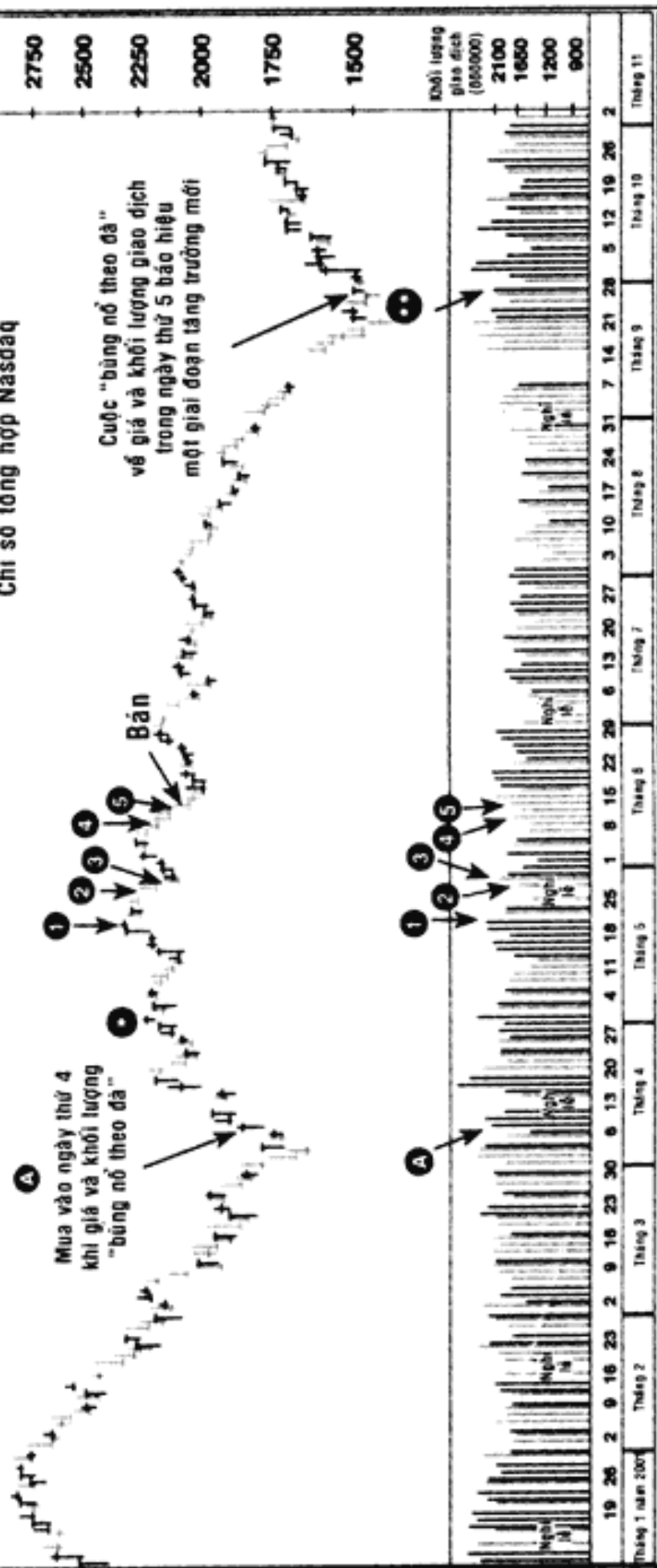
1. Ngày phân phối đầu tiên
"Chỉ số Nasdaq giảm điểm với khối lượng giao dịch lớn lần đầu tiên kể từ cuối tháng 1. Khối lượng giao dịch giảm giá cao hơn khối lượng giao dịch tăng giá, một hiện tượng hiếm thấy khác."
2. Nỗ lực phục hồi thất bại với khối lượng giao dịch thấp... Thị trường Nasdaq đóng cửa với điểm số tăng rất nhẹ và nằm ở nửa dưới biên độ dao động giá trong ngày.
3. "Dù bạn muốn rút khỏi thị trường hay thu hoạch lợi tức thì cũng nên giải phóng các tài khoản vốn vay. Thật vô lý khi chứng kiến những khoản lợi tức lớn thu được trong vài tháng qua bị xóa sổ do sức nặng của tỉ lệ vốn vay quá cao."
4. Ngày phân phối thứ 4.
Chỉ số giảm điểm khi đóng cửa thị trường trong khi khối lượng giao dịch tăng.
5. Ngày phân phối thứ 5
"Khối lượng giao dịch tăng 15% đạt 1,7 tỉ cổ phiếu, ngày phân phối thứ hai liên tiếp. Các quỹ đầu tư và nhà đầu tư lớn khác có quy mô quá lớn nên không thể che dấu. Khi bạn thấy khối lượng giao dịch tăng mạnh trong một ngày giảm điểm, đó là dấu hiệu chắc chắn họ đang bán cổ phiếu ra."

Chuyên mục "Bức tranh toàn cảnh" tại đỉnh tăng trưởng tháng 9 năm 2000

1. Ngày phân phối đầu tiên
2. "Dấu hiệu giao dịch tăng trước kỳ nghỉ vào ngày thứ Sáu gây nghi ngờ về việc khối lượng bán ra trong ngày thứ Ba cấu thành hiện tượng tương phản phối. Ngày thứ tư (bán ra) không cung cấp hoàn cảnh đặc biệt nào."
3. Ngày phân phối thứ 3 với khối lượng giao dịch tăng.
"Chỉ số Nasdaq tăng 1,6% vào giữa phiên giao dịch. Tuy nhiên điều này không phá vỡ xu hướng hướng tạo ra các đỉnh và đáy thấp dần trong một tuần rưỡi qua. Hướng đi xuống mau chóng được tái lập, kéo chỉ số giảm xuống 1,2%. Không như hai (ngày) tuột dốc trước đó, ngày thứ Ba có khối lượng giao dịch tăng."
4. Ngày phân phối thứ 4.
Nỗ lực hồi phục thất bại với khối lượng giao dịch lớn.
5. "Chỉ số bình quân tiếp tục giảm với khối lượng giao dịch lớn hơn. Điều đó báo hiệu... các tổ chức như quỹ đầu tư, v.v., đang bán ra... Với rất ít cuộc đột phá thành công và một số cổ phiếu dẫn đầu đang chịu áp lực lớn, có lẽ bạn nên giải phóng vốn vay. Hiện trạng bất ổn của thị trường có thể khiến các tài khoản đầu tư có tỉ lệ vốn vay cao. Đừng tự chuốc vào mình những rủi ro phi lý."

Phân tích hàng ngày của IBD về thị trường năm 2001

Biểu đồ ngày của
Chỉ số tổng hợp Nasdaq

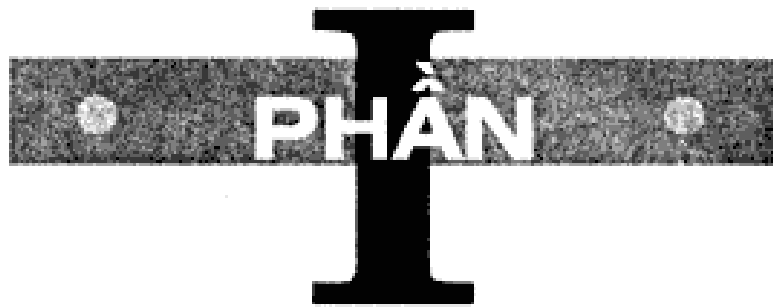

“Bức tranh toàn cảnh” tại đỉnh tăng trưởng tháng 5-6 và đáy suy thoái tháng 9 năm 2001

A. “Chỉ số Nasdaq nhảy vọt lên 6,1% (trong khi) khối lượng giao dịch trên thị trường này bùng nổ 48% so với phiên giao dịch buồn ngủ ngày thứ Hai. Giá và khối lượng giao dịch tiếp tục bổ sung cho cuộc ‘bùng nổ theo đà’ ngày thứ 4 trong nỗ lực phục hồi bắt đầu từ thứ Năm. Như mọi khi, một cuộc bùng nổ theo đà chưa phải là lý do khiến bạn mù quáng quay lại thị trường. Nó cho bạn biết rằng, lúc này thị trường đang chuyển hướng đi lên. Hướng đi này sẽ kéo dài trong bao lâu? Không thể nào biết được. Bước tiếp theo là tìm những cổ phiếu chất lượng đang đột phá khỏi các nền tảng vững chắc. Hãy để thị trường dẫn dắt bạn. Nếu các cổ phiếu tốt vẫn khan hiếm và thường thất bại, bạn sẽ vẫn được giữ đứng bên ngoài thị trường.”

• “Thứ ngó gửi độc giả” được đăng ngày 3 tháng 5, cho biết thị trường đã xuống đến đáy suy thoái từ ngày 4 tháng 4, nhưng dự đoán sẽ có những dao động và trì kéo trở lại...

1. Ngày phân phối thứ nhất
 - Điểm số giảm với khối lượng giao dịch lớn
 2. Ngày giảm điểm thứ hai với khối lượng giao dịch tăng
 3. “Khối lượng giao dịch tăng 23% lên 1,98 tỉ cổ phần... Nếu bạn coi ngày 22 tháng 5 (tăng 0,4%) là ngày “khuấy động” – tức là ngày một chỉ số bình quân quan trọng tăng điểm rất ít với khối lượng giao dịch lớn – thì đây đã là ngày thứ 3 các tổ chức chuyên nghiệp bán cổ phiếu ra chỉ trong sáu phiên giao dịch... Một vài cổ phiếu vốn nhỏ – động cơ chính của đợt phục hồi gần nhất – đã bộc lộ một số dấu hiệu kinh điển khi lên đến đỉnh tăng trưởng. Trong nhiều trường hợp, hiện tượng này diễn ra trước khi tin dữ thật sự xuất hiện.”
 4. Ngày phân phối thứ 4
 - Điểm số giảm, khối lượng tăng
 5. “Cổ phiếu tiếp tục trượt giá vào thứ Năm. Nhưng lần này với khối lượng lớn hơn hẳn, một dấu hiệu xấu cho thị trường... Ba tới năm ngày phân phối trong vòng vài tuần thường là đủ để nhấn chìm thị trường. Mọi thứ đã có vẻ lung lay với rất nhiều cuộc đột phá không thành.”
- ** Bài quang cao trọn trang “Thời cơ đã điểm!” được đăng trên IBĐ và NY Times trong tuần 24 tháng 9 năm 2001.

CAN SLIM :
Một hệ thống
thành công

GIỚI THIỆU

Học hỏi từ những thành công vĩ đại

Trong các chương sắp tới, tôi sẽ chỉ cho bạn cách chọn lựa chính xác những cổ phiếu thành công lớn trên thị trường chứng khoán và thu lợi nhuận từ chúng, cũng như cách giảm thiểu những mất mát và sai lầm trong thực tế.

Nhiều người thử thời vận với chứng khoán chỉ đạt được những kết quả tầm thường hoặc bị thua lỗ do sự thiếu hiểu biết của họ, nhưng không ai đáng bị mất tiền như vậy cả. Dứt khoát bạn có thể học cách đầu tư khôn ngoan hơn. Cuốn sách này sẽ cung cấp những kiến thức, kỹ năng và phương pháp mà bạn cần để trở thành một nhà đầu tư thành công.

Tôi tin rằng hầu hết mọi người sống trên khắp thế giới, dù già hay trẻ, bất kể nghề nghiệp, học vấn, địa vị xã hội hoặc kinh tế, đều nên tích cực sở hữu cổ phiếu phổ thông (phân biệt với cổ phiếu ưu tiên). Cuốn sách này không dành cho chuyên gia, mà dành cho hàng triệu người ở tất cả mọi nơi, muốn có một cơ hội cải thiện tình hình tài chính của mình. Bạn không bao giờ quá già hoặc quá trẻ để bắt đầu đầu tư.

- **CÓ THỂ BẮT ĐẦU VỚI MỘT SỐ VỐN NHỎ** – Nếu bạn là một người lao động bình thường hoặc một nhà đầu tư mới khởi nghiệp, không cần phải có quá nhiều vốn liếng để bắt đầu. Bạn có thể khởi đầu chỉ với 500 đến 1000 đô-la và sẽ tăng thêm vốn khi thu được lợi nhuận và tiết kiệm được nhiều tiền hơn. Bản thân tôi đã khởi nghiệp chỉ với 5 cổ phần của công ty Procter & Gamble khi tôi mới 21 tuổi và vừa mới ra trường.

Mike Webster là một trong những nhà quản lý tài chính của công ty chúng tôi cũng đã khởi đầu với một số vốn tương đối nhỏ. Thực tế là Mike đã phải bán các vật dụng cá nhân, trong đó có bộ sưu tập đĩa CD nhạc của anh, để có vốn đầu tư. Trước khi được giao việc quản lý tài chính cho công ty, anh đã có thành tích tăng trưởng hơn 1000% trong tài khoản cá nhân vào năm 1999. Trong giai đoạn khó khăn từ đầu năm 2000 tới cuối năm 2003, anh vẫn lãi 135% trong khi chỉ số Nasdaq sụt tới 53% trong cùng thời kỳ.

Steve Birch, một nhà quản lý tài chính khác của chúng tôi, khởi nghiệp đầu tư sớm hơn. Anh đã tận dụng giai đoạn tăng trưởng cực thịnh của thị trường vào cuối thập niên 1990 và đã bảo vệ được phần lớn lợi nhuận của mình bằng cách chuyển phần lớn nguồn vốn sang tiền mặt trong giai đoạn thị trường suy thoái. Từ năm 1998 tới năm 2003 anh đã đạt tỉ lệ tăng trưởng 1300%. Cả Mike lẫn Steve đều từng phải trải qua những năm tháng khó khăn, nhưng họ đã rút ra bài học kinh nghiệm từ những sai lầm của chính mình để đạt được những thành tựu đáng khâm phục.

Bạn đang sống trong một thời đại kỳ diệu với vô vàn cơ hội, một kỷ nguyên của những ý tưởng siêu phàm, những ngành công nghiệp mới hình thành và những ranh giới mới. Tuy nhiên, bạn cần phải đọc hết phần còn lại của cuốn sách này để học cách nhận ra và tận dụng những hoàn cảnh mới tuyệt vời này.

Cơ hội đang ở ngoài kia dành cho tất cả mọi người. Hiện nay bạn đang sống trong dòng vận động thay đổi không ngừng, trong

một thế giới về công nghệ cao, mạng Internet, tiến bộ y học, phần mềm máy tính, và những công ty mới mang tính cách mạng.

Ngày nay, đối với bạn, chỉ lao động và lĩnh lương thôi chưa đủ. Để có thể làm được những điều mình muốn, đi tới những nơi mình muốn, có được những thứ mình muốn trong cuộc đời, dứt khoát bạn phải tiết kiệm và đầu tư một cách khôn ngoan. Nguồn thu nhập thứ hai từ các khoản đầu tư và lợi nhuận mà bạn có thể tạo ra sẽ cho phép bạn đạt tới những mục tiêu của mình và cung cấp cho bạn sự an toàn thật sự. Cuốn sách này sẽ làm thay đổi toàn bộ cuộc đời bạn.

● **BÍ QUYẾT** – Bước đi đầu tiên trong việc học cách chọn lựa những cổ phiếu sẽ dành thắng lợi lớn trên thị trường là phân tích những cổ phiếu từng thành công vang dội trong quá khứ để rút ra tất cả những đặc điểm chung của chúng. Từ kết quả quan sát đó bạn sẽ phát hiện ra những khuôn mẫu giá mà những cổ phiếu này hình thành ngay trước khi giá của chúng leo thang nhanh chóng.

Những nhân tố then chốt khác mà bạn sẽ khám phá bao gồm lợi tức hàng quý của những công ty thành công nói trên vào thời điểm đang xét, lợi tức hàng năm trong ba năm trước khi tăng trưởng, khối lượng giao dịch hiện tại, sức mạnh giá tương đối của cổ phiếu trước khi tăng trưởng, và số cổ phần dự trữ (có thể mua) trong cơ cấu vốn của mỗi công ty. Bạn cũng sẽ biết rằng nhiều công ty có cổ phiếu thành công vĩ đại nhờ vào sự xuất hiện của các sản phẩm mới hoặc một ban lãnh đạo mới và rằng nhiều công ty chịu tác động mạnh mẽ của nhóm công nghiệp gây ra do những thay đổi quan trọng diễn ra trong toàn bộ ngành công nghiệp.

Thực hiện loại phân tích tương đồng dựa trên thực tiễn của các cổ phiếu thành công nhất trong quá khứ là việc làm tương đối dễ dàng. Bản thân tôi đã hoàn tất một cuộc nghiên cứu toàn diện như vậy. Trong công trình phân tích lịch sử của mình,

chúng tôi đã lựa chọn những cổ phiếu thành công nhất hàng năm trên thị trường (xét theo tỉ lệ tăng trưởng trong năm) trong suốt nửa thế kỷ qua.

Chúng tôi gọi công trình nghiên cứu là *Tuyển tập mô hình cổ phiếu thành công nhất trên thị trường chứng khoán*. Nó khảo sát một thời kỳ kéo dài từ thập niên 1950 tới năm 2000 và phân tích chi tiết hơn 600 công ty thành công lớn trong lịch sử thị trường chứng khoán gần đây: những cổ phiếu siêu hạng như Texas Instruments, tăng giá từ 25 đô-la lên 250 đô-la từ tháng 1 năm 1958 đến tháng 5 năm 1960; Xerox, từ 160 đô-la nhảy vọt lên 1340 đô-la từ tháng 3 năm 1963 đến tháng 6 năm 1966; Syntex, tăng từ 100 đô-la lên 570 đô-la chỉ trong sáu tháng cuối năm 1963; Dome Petroleum và Prime Computer, tăng trưởng tương ứng 1000% và 1595% trên thị trường từ năm 1978 đến 1980; Limited Stores, đã mang lại cho các chủ nhân may mắn của nó tỉ lệ tăng trưởng 3500% từ năm 1982 đến 1987; và Cisco Systems, sau khi điều chỉnh tách cổ phiếu, đã từ mức giá 0,1 đô-la (10 xu) bay lên 82 đô-la từ giữa tháng 10 năm 1990 tới tháng 3 năm 2000. Home Depot và Microsoft đều tăng giá hơn 20 lần trong thập niên 1980 và đầu thập niên 1990. Home Depot là một trong những cổ phiếu thành công nhất mọi thời đại, đã nhảy vọt gấp 20 lần trong vòng chưa đầy 2 năm kể từ ngày đầu tiên niêm yết vào tháng 9 năm 1981 và sau đó tiếp tục leo thang gấp 10 lần nữa từ năm 1988 tới năm 1992. Tất cả những công ty kể trên đều giới thiệu được những sản phẩm hoặc khái niệm mới rất hấp dẫn.

Bạn có muốn biết những đặc điểm chung và các quy luật thành công mà chúng tôi đã phát hiện qua cuộc nghiên cứu tập trung về các cổ phiếu dẫn đầu thị trường trong quá khứ không?

Tất cả đều sẽ được đề cập trong một vài chương kế tiếp và qua một công thức đơn giản, dễ nhớ mà chúng tôi đặt tên là CAN SLIM. Mỗi ký tự trong từ CAN SLIM đại diện cho một trong bảy đặc điểm chính của những cổ phiếu đại thành công này tại thời điểm chúng mới bắt đầu tăng trưởng, ngay trước khi chúng đem

lại lợi nhuận khổng lồ cho các cổ đông. Bạn hãy chép lại công thức và đọc nhẩm nhiều lần cho khỏi quên. Lý do CAN SLIM vẫn tiếp tục tỏ ra hiệu quả bất chấp những thăng trầm của thị trường là vì nó chỉ dựa trên cách thức vận hành thực tế của thị trường chứng khoán chứ không dựa trên quan điểm cá nhân của chúng tôi hay bất cứ ai khác, kể cả Phố Wall. Thêm nữa, bản chất con người khi làm việc với thị trường dường như không thay đổi. Vì vậy mà CAN SLIM không bị lạc hậu như thú tiêu khiển, thời trang, hoặc các chu kỳ kinh tế đến rồi đi. Nó sẽ luôn luôn đánh bại những “cái tôi” vĩ đại nhất cũng như mọi quan điểm cá nhân.

Dứt khoát bạn có thể học cách lựa chọn những cổ phiếu sẽ dành thắng lợi lớn trên thị trường, và bạn có thể trở thành sở hữu chủ một phần của những công ty tốt nhất thế giới. Vậy chúng ta hãy bắt đầu ngay bây giờ. Sau đây là một cái nhìn thoáng qua về CAN SLIM:

C Current Quarterly Earnings per Share (*Lợi tức trên cổ phần quý hiện tại*): *Càng cao càng tốt.*

A Annual Earnings Increases (*Tỉ lệ tăng trưởng lợi tức hàng năm*): *Tim sự gia tăng đột biến.*

N New Products, New Management, New Highs (*Sản phẩm mới, lãnh đạo mới, đỉnh giá mới*): *Mua đúng thời điểm.*

S Supply and Demand (*Quy luật cung cầu*): *Cổ phiếu tốt cộng với nhu cầu lớn.*

L Leader or Laggard (*Dẫn đầu hay đội số*): *Cổ phiếu của bạn thuộc loại nào?*

I Institutional Sponsorship (*Các tổ chức bảo trợ*): *Theo chân những kẻ dẫn đầu.*

M Market Direction (*Xu hướng thị trường*): *Cách nào để xác định?*

Hãy bắt tay ngay vào Chương 1. Tự tin lên. Bạn có thể làm được mà.

CHƯƠNG

I

C = Current Quarterly
Earnings per Share

(Lợi tức trên cổ phần quý hiện tại):

Càng cao, càng tốt

Dell Computer, America Online, Cisco Systems – tại sao trong số hàng nghìn cổ phiếu được giao dịch mỗi ngày, chỉ có ba cổ phiếu này đạt được thành tích quá tốt trong suốt thập niên 1990? Và đâu là những đặc điểm chung mà tất cả chúng đều sở hữu, trong số hàng trăm nhân tố có thể khiến giá cổ phiếu lên hoặc xuống? (Chúng ta sẽ bàn về thời điểm bán ra để thu lợi trong Chương 10.)

Đây không phải là những câu hỏi vô nghĩa. Câu trả lời sẽ mở ra cánh cửa bí mật dẫn đến thành công thực sự trên thị trường chứng khoán.

Cuộc nghiên cứu tất cả những cổ phiếu “siêu sao” trên thị trường chứng khoán từ nửa thế kỷ trước của chúng tôi đã cho thấy chúng có chia sẻ những đặc điểm chung. Tuy nhiên, đặc

điểm nổi bật nhất chính là con số lợi tức mà mỗi công ty thành công lớn này báo cáo trong một hoặc hai quý gần nhất trước cú đột phá về giá của chúng. Ví dụ:

- Cisco Systems thông báo lợi tức trên cổ phần tăng 150% và 155% trong quý 2 và 3 của năm 1990, trước đợt tăng giá ngoạn mục 1467% trong ba năm sau đó.
- Lợi tức hàng quý của America Online gia tăng 900% và 283% trước cú nhảy vọt 557% về giá của nó chỉ trong vòng sáu tháng kể từ tháng 10 năm 1998.
- Lợi tức của Dell Computer tăng 74% và 108% trong hai quý liền kề trước giai đoạn tăng giá kéo dài 27 tháng của nó kể từ tháng 11 năm 1996 với tỉ lệ tăng trưởng 1780%.
- Ascend Communications báo cáo lợi tức tăng vọt 1500% trong quý 3 năm 1994 ngay trước giai đoạn tăng giá 1380% trong 15 tháng sau đó.
- Accustaff thông báo lợi nhuận tăng 300% ngay trước khi giá cổ phiếu của nó leo thang 1486% trong vòng 16 tháng tiếp theo kể từ tháng 1 năm 1995.

Thực tế là, nếu nhìn vào danh sách những cổ phiếu từng thành công vang dội trên thị trường, ngay lập tức bạn sẽ nhận ra mối quan hệ giữa sự tăng vọt của lợi nhuận với sự bùng nổ của giá cổ phiếu. Và bạn sẽ thấy rõ tại sao các cuộc nghiên cứu của chúng tôi đi tới kết luận rằng:

**Cổ phiếu mà bạn chọn phải cho thấy sự tăng trưởng
với tỉ lệ lớn của lợi tức quý hiện tại (quý mới nhất được báo cáo)
khi so sánh với cùng kỳ năm trước.**

Tìm kiếm những cổ phiếu có mức lợi nhuận hàng quý tăng đột biến

Trong các mẫu nghiên cứu 600 cổ phiếu thành công nhất từ năm 1952 tới năm 2001 của chúng tôi, ba phần tư có mức tăng

trưởng lợi tức trung bình hơn 70% trong báo cáo quý mới nhất được công bố *trước khi* chúng bắt đầu tăng giá mạnh. Một phần tư còn lại tuy *không* tăng mạnh trong quý hiện tại nhưng đã bộc lộ sự tăng trưởng đó *ngay trong quý kế tiếp* và có tỉ lệ tăng trưởng lợi tức trung bình lên đến 90%!

Nếu những cổ phiếu tốt nhất đều có mức tăng lợi nhuận lớn như vậy trước khi chúng tăng giá mạnh, thì có lý do gì khiến bạn chọn những cổ phiếu khác? Có thể bạn sẽ thấy chỉ có 2% trong tất cả các cổ phiếu được niêm yết trên danh sách của Nasdaq hoặc của Sàn giao dịch chứng khoán New York (New York Stock Exchange – NYSE) cho thấy mức tăng trưởng lợi tức lớn như vậy. Song nên nhớ: bạn đang tìm những cổ phiếu siêu hạng, không phải những thứ tầm thường. Đừng lo, chắc chắn chúng đang ở ngay ngoài kia. Tuy nhiên, cũng như với bất kỳ cuộc tìm kiếm nào khác, có thể có những cạm bẫy và hầm hố rình rập trên đường đi, và bạn cần phải biết cách tránh.

Con số lợi tức trên cổ phiếu (Earnings-per-share – EPS) mà bạn muốn tập trung theo dõi được tính toán bằng cách đem tổng lợi nhuận sau thuế của công ty đang xét chia cho tổng số cổ phần phổ thông đã được phát hành. Tỉ lệ biến động của EPS là yếu tố riêng rẽ quan trọng nhất trong việc chọn lựa cổ phiếu ngày nay. Tỉ lệ này có giá trị dương (tăng trưởng) càng cao càng tốt.

Trong giai đoạn bùng nổ của mạng Internet vào cuối thập niên 1990, một số người mua cổ phiếu dựa trên những câu chuyện phóng đại về lợi nhuận và sự giàu có trong khi đa số các công ty Internet và các công ty “chấm-com” làm ăn rất lụn bại. Với những bản báo cáo lợi tức tuyệt vời của các công ty như AOL và Yahoo! trong tay, việc mạo hiểm tiền mồ hôi nước mắt của bạn vào những cổ phiếu mập mờ khác là hoàn toàn không cần thiết. AOL và Yahoo! thực sự là những đầu tàu của thị trường trong thời kỳ đó. Khi giai đoạn điều chỉnh (sụt giá) không thể tránh khỏi của thị trường xảy đến, cổ phiếu của những công ty kinh doanh không có

lãi (không có lợi tức hoặc lợi tức âm) sẽ phải gánh chịu sự suy thoái trước nhất và nặng nề nhất. Bạn không cần thêm rủi ro đó.

Tôi vẫn tiếp tục phải kinh ngạc vì một số nhà quản lý tài chính chuyên nghiệp, không kể nhà đầu tư cá nhân, vẫn mua các cổ phiếu phổ thông có báo cáo lợi tức hàng quý mới nhất giảm chân tại chỗ hoặc đi xuống. Hoàn toàn không có lý do chính đáng nào chứng minh một cổ phiếu sẽ trụ giá được (chứ chưa nói đến chuyện tăng giá) khi lợi nhuận quý gần nhất của nó sụt giảm thảm hại.

Ngay cả những tỉ lệ tăng trưởng lợi tức từ 5% tới 10% cũng không đủ để kích hoạt một giai đoạn tăng giá mạnh của cổ phiếu. Hơn nữa nhiều khả năng một công ty có mức tăng trưởng lợi tức từ 8% đến 10% sẽ đột ngột báo cáo một con số thấp hơn trong quý tiếp theo.

Không như một số nhà đầu tư tổ chức có thể bị hạn chế do quy mô lớn của các quỹ của họ, các nhà đầu tư cá nhân có lợi thế là có thể đầu tư vào những cổ phiếu tốt nhất trong mỗi giai đoạn tăng trưởng. Mặc dù một số cổ phiếu không có lợi nhuận (như Amazon.com và Priceline.com) vẫn tăng vọt về giá trong giai đoạn 1998-1999, nhưng đa phần các nhà đầu tư khôn ngoan vẫn chọn mua những cổ phiếu như America Online và Charles Schwab có lợi tức tăng trưởng mạnh mẽ. Việc chú trọng đến tăng trưởng lợi tức trong chiến thuật CAN SLIM sẽ đảm bảo nhà đầu tư luôn luôn được dẫn dắt đến với những cổ phiếu mạnh mẽ nhất trong bất cứ một chu kỳ thị trường nào, bất chấp những "trái bong bóng" được bơm lên nhất thời, mang nặng tính suy đoán. Nhưng bạn nên nhớ, đừng mua chỉ dựa trên một mình mức tăng trưởng lợi tức. Chúng ta sẽ đề cập đến những nhân tố then chốt khác trong các chương tiếp theo.

Coi chừng những bản báo cáo lợi tức nhập nhằng

Có bao giờ bạn từng đọc một bản báo cáo lợi nhuận hàng quý của công ty nào như thế này chưa:

Chúng tôi vừa trải qua ba tháng đầu năm tồi tệ. Các khách hàng triển vọng của công ty từ chối chúng tôi do hoạt động kém hiệu quả của văn phòng chính. Đối thủ cạnh tranh của chúng tôi vừa tung ra thị trường một sản phẩm mới tốt hơn, chắc chắn sẽ gây bất lợi cho doanh số của công ty. Hơn nữa, chúng tôi đang mất dần thị trường vùng Trung Tây, đây thực sự là một sai lầm tai hại về mặt quản lý.

Không đời nào! Đây là những gì mà bạn sẽ thấy:

Công ty Greatshakes thông báo đạt mức doanh thu kỷ lục 7,2 triệu đô-la so với 6 triệu cùng kỳ năm ngoái (+20%) trong Quý 1.

Nếu bạn là một cổ đông, đây chắc hẳn là tin tuyệt vời. Chắc chắn bạn sẽ không phải thất vọng. Nói cho cùng thì đây là một công ty tốt (nếu không bạn đã chẳng đầu tư cho nó ngay từ đầu), và bản báo cáo này đã xác nhận ý nghĩ của bạn.

Thế nhưng tuyên bố doanh thu “phá kỷ lục” này có thực sự là một tin tốt lành? Chúng ta hãy giả sử công ty này đồng thời công bố mức lợi nhuận là 2,1 đô-la mỗi cổ phần, tăng 5% so với mức 2 đô-la của cùng kỳ năm ngoái. Không phải bây giờ ta càng thấy tình hình tốt đẹp hơn sao? Câu hỏi bạn cần đặt ra là tại sao doanh thu tăng đến 20% nhưng lợi nhuận chỉ tăng có 5%? Những con số này nói lên điều gì về mức lợi nhuận của công ty?

Đa số các nhà đầu tư đều bị ấn tượng trước những điều mà họ đọc được, và các công ty chẳng ngại gì không phô bày những mặt tươi đẹp nhất của mình trước báo chí và truyền hình. Ngay cả nếu doanh thu của công ty này tăng trưởng 20% và đạt đến một mức cao kỷ lục trong lịch sử của nó, điều đó vẫn chẳng có ý nghĩa gì nhiều đối với lợi nhuận của công ty. Câu hỏi then chốt dành cho nhà đầu tư thành công luôn luôn phải là:

Lợi tức trên cổ phần của quý hiện tại tăng bao nhiêu (phần trăm) so với cùng kỳ năm ngoái?

Chúng ta hãy giả sử rằng công ty của bạn báo cáo doanh số tăng 10% và lãi ròng tăng 12%. Nghe có vẻ tốt, phải không? Chưa chắc đâu. Bạn đừng để ý tới tổng lợi nhuận của toàn công ty. Bạn không sở hữu toàn bộ công ty đó, bạn chỉ sở hữu cổ phần của nó. Công ty đó có thể vừa phát hành thêm cổ phiếu hoặc “pha loãng” cổ phiếu phổ thông bằng những cách khác. Vì vậy mặc dù lãi ròng có thể tăng 12%, song lợi tức trên cổ phần – tâm điểm chú ý của bạn với tư cách là một nhà đầu tư – có thể chỉ tăng 5% hoặc 6%.

Bạn phải có khả năng nhìn thấu những bản báo cáo thiên lệch. Đừng để họ sử dụng những từ như “doanh thu” và “lãi ròng” để đánh lạc hướng sự chú ý của bạn khỏi những thực tế quan trọng như lợi tức trên cổ phần hàng quý. Để làm rõ thêm vấn đề này:

Bạn luôn phải so sánh lợi tức trên cổ phần của một công ty với cùng kỳ năm trước, chứ không phải với quý trước, để tránh những yếu tố dao động theo thời vụ. Nói cách khác, bạn không so sánh lợi tức của Quý 4 với lợi tức của Quý 3. Thay vì vậy, bạn phải so sánh lợi tức của Quý 4 năm nay với lợi tức Quý 4 năm trước để có được sự đánh giá chuẩn xác hơn.

Loại bỏ những khoản lợi tức một lần bất thường của công ty

Nhà đầu tư thành công phải tránh được cạm bẫy do những khoản lợi tức không có tính chu kỳ giăng ra.

Nếu một công ty sản xuất máy tính báo cáo lợi nhuận trong quý gần nhất bao gồm những khoản lợi tức không có tính chu kỳ đến từ những hoạt động đặc biệt chẳng hạn như bán bất động sản, thì phần lợi tức này cần phải được trừ ra. Những khoản lợi tức như vậy đại diện cho những sự kiện chỉ xảy ra một lần, không tái diễn và không phải là lợi nhuận thật sự thu được từ hoạt động

sản xuất và kinh doanh của công ty. Bạn cần loại bỏ những khoản lợi tức là kết quả của những sự kiện theo kiểu như vậy.

Đặt ra một mức sàn tối thiểu cho tỉ lệ tăng trưởng lợi tức

Dù bạn là một nhà đầu tư mới hay đã có kinh nghiệm, tôi khuyên bạn không nên mua bất cứ cổ phiếu nào không báo cáo tỉ lệ tăng trưởng lợi tức ít nhất là 18% hoặc 20% trong quý gần nhất so với cùng kỳ năm trước. Trong cuộc nghiên cứu của mình về những công ty thành công nhất trên thị trường, chúng tôi đã khám phá ra tất cả chúng đều có chung đặc điểm này *trước khi* diễn ra những biến động lớn về giá cổ phiếu. Nhiều nhà đầu tư thành đạt sử dụng tỉ lệ 25% hoặc 30% làm tỉ lệ “sàn” tối thiểu cho mức tăng trưởng lợi tức. Để được an toàn hơn nữa, bạn chỉ chọn những cổ phiếu nào thể hiện tỉ lệ tăng trưởng lợi tức đáng kể trong hai quý liền gần nhất.

Trong những giai đoạn thị trường tăng trưởng (các chỉ số bình quân của thị trường có khuynh hướng tăng lên), tôi thường tập trung vào những cổ phiếu có mức tăng lợi tức mạnh mẽ – từ 40% tới 500% hoặc hơn. Bạn có hàng nghìn cổ phiếu để chọn lựa. Tại sao không mua sản phẩm tốt nhất có thể?

Để mài bén hơn nữa tiến trình chọn lựa cổ phiếu của bạn, hãy dự đoán lợi tức trong một hoặc hai quý tiếp theo và so sánh nó với các báo cáo cùng kỳ năm trước. Chú ý xem lợi tức trong các quý sắp tới có thể sẽ đảo ngược một kết quả lợi tức lớn hoặc nhỏ bất thường trong cùng kỳ năm trước hay không.

Nếu những kết quả bất thường trong năm trước không phải do những nhân tố thời vụ gây ra, bước đi này có thể giúp bạn dự đoán một báo cáo lợi tức tốt hoặc xấu trong những tháng tiếp theo. Ngoài ra, đừng quên tham khảo những ước lượng lợi tức nhất trí (những tham khảo tổng hợp ước lượng lợi tức của một nhóm lớn các nhà phân tích) cho vài quý tiếp theo – cũng như cho một hoặc hai năm tới – để đảm bảo là công ty mà bạn quan

tâm đang đi trên một lộ trình tích cực. Một số dịch vụ ước lượng lợi tức thậm chí còn cung cấp dự đoán tỉ lệ tăng trưởng lợi tức hàng năm cho 5 năm tiếp theo của nhiều công ty.

Nhiều nhà đầu tư cá nhân và ngay cả một số nhà đầu tư tổ chức (các quỹ đầu tư, ngân hàng, và các công ty bảo hiểm) mua những cổ phiếu có lợi tức giảm trong quý gần nhất chỉ vì họ cảm thấy thích công ty đó và nghĩ rằng giá cổ phiếu của nó rẻ. Thông thường họ tin rằng lợi nhuận sẽ tăng mạnh trở lại trong tương lai gần. Trong một số trường hợp điều này có thể đúng, nhưng trong nhiều trường hợp khác thì không. Vấn đề là bạn được quyền lựa chọn đầu tư vào hàng nghìn công ty, và nhiều công ty trong số đó đang thể hiện rõ những kết quả hoạt động hiệu quả. Bạn không cần phải chấp nhận những lời hứa hẹn về mức lợi tức có thể sẽ chẳng bao giờ xảy ra.

Cuộc tranh luận về việc quá nhấn mạnh lợi tức hiện tại

Trong những năm qua, người ta nhận thấy các công ty Nhật Bản tập trung vào những lợi nhuận lâu dài hơn là lợi tức trên cổ phần hiện tại. Họ đổ tiền vào những dự án nhằm củng cố tương lai của công ty, chẳng hạn như nghiên cứu và phát triển.

Khái niệm của họ rất hợp lý và cũng được những tổ chức được quản trị tốt ở Hoa Kỳ (một số ít các công ty) theo đuổi. Đó là cách mà các công ty hàng đầu tạo ra những tăng trưởng lợi tức khổng lồ: họ đầu tư nhiều năm nghiên cứu và phát triển những sản phẩm mới siêu đẳng.

Nhưng bạn đừng nhầm lẫn. Với tư cách là một nhà đầu tư cá nhân, bạn có toàn quyền chờ cho tới khi nào một công ty chứng minh được những nỗ lực của họ đã thành công bằng cách thể hiện mức gia tăng lợi nhuận thực sự. Quy định lợi tức quý hiện tại phải tăng mạnh chính là một cách khôn ngoan giúp nhà đầu tư giảm thiểu rủi ro phạm sai lầm trong việc chọn cổ phiếu.

Nhiều công ty lâu đời ở Hoa Kỳ có ban lãnh đạo bất tài liên tục tạo ra những kết quả lợi tức tầm thường. Tôi gọi chúng là

những “thành lũy cần cứu giúp” hoặc “ban lãnh đạo cần quan tâm”. Đây là những công ty mà bạn muốn tránh trừ khi ai đó có đủ dũng khí để thay đổi ban lãnh đạo cao cấp của chúng. Hoàn toàn không ngẫu nhiên, những công ty này thường ra sức thổi phồng tỉ lệ tăng trưởng lợi tức 8% hoặc 10% của mình. Những công ty đang phát triển thật sự với những sản phẩm mới tuyệt vời hoặc công tác quản lý tiến bộ không cần phải tìm cách thổi phồng tối đa những kết quả hiện tại của họ.

Chú ý sự tăng tốc trong tỉ lệ tăng trưởng lợi tức hàng quý

Kết quả phân tích những cổ phiếu thành công nhất của chúng tôi còn cho thấy rằng, trong gần như mọi trường hợp, mức tăng trưởng lợi tức *được tăng tốc* đôi khi trong khoảng 10 quý trước khi cuộc leo thang về giá bắt đầu.

Nói cách khác, lợi tức tăng mạnh không phải là nguyên nhân duy nhất gây ra chuyển biến lớn về giá mà chính là *mức tăng trưởng cao cộng với sự tăng tốc* so với tỉ lệ tăng trưởng lợi tức trong quá khứ của công ty đang xét. Ngày nay Phố Wall gọi hiện tượng này là “kỳ tích về lợi tức”.

Nếu một công ty đang có tỉ lệ lợi tức 15%/năm bỗng nhiên tăng vọt lên 40%-50% hoặc hơn nữa, thông thường điều đó sẽ tạo ra những điều kiện cần thiết gây bùng nổ cho giá cổ phiếu.

Chú ý sự đồng bộ giữa mức tăng trưởng doanh số và lợi tức

Lợi tức hàng quý tăng mạnh phải luôn luôn được hỗ trợ bởi tỉ lệ tăng trưởng doanh số ít nhất là 25% trong quý gần nhất hoặc một sự tăng tốc về tỉ lệ tăng trưởng doanh thu trong ba quý gần nhất. Nhiều cổ phiếu mới phát hành (lần đầu tiên được niêm yết trên thị trường) có thể thể hiện mức tăng trưởng khổng lồ về mặt doanh thu, đôi khi lên tới 100% hoặc hơn, trong 8, 10, hoặc 12 quý trước đó.

Một số nhà đầu tư chuyên nghiệp mua cổ phiếu Waste Management ở mức giá 50 đô-la vào đầu năm 1998 vì lợi tức của nó liên tục tăng trong 3 quý liền từ 24% lên 75% và 268%. Tuy nhiên, doanh số của công ty chỉ tăng 5%. Vài tháng sau giá cổ phiếu này rớt mạnh xuống mức 15 đô-la. Lời giải thích cho sự kiện này là con số lợi tức có thể bị thổi phồng trong một vài quý do sự cắt giảm chi phí hoặc công tác nghiên cứu và phát triển, do giảm phát, từ các nguồn vốn dự trữ, quảng cáo, hoặc những hoạt động tích cực khác. Tuy nhiên, để có thể trụ được lâu, tăng trưởng lợi tức phải được hỗ trợ bởi tăng trưởng doanh thu. Điều này đã không xảy ra trong trường hợp Waste Management.

Một chi tiết khác giúp củng cố sự lựa chọn của bạn là khi kết quả nghiên cứu cổ phiếu được bạn quan tâm cho thấy mức lợi nhuận sau thuế trong quý gần nhất đạt hoặc gần đạt đến một đỉnh cao mới.

Tốc độ tăng trưởng lợi tức giảm mạnh hai quý liền có thể là dấu hiệu rắc rối

Cũng quan trọng không kém việc nhận ra thời điểm tăng trưởng lợi tức hàng quý tăng tốc, bạn cần phải biết khi nào thì tăng trưởng lợi tức bắt đầu *giảm tốc*, và chậm lại đáng kể. Ý tôi là nếu một công ty đang tăng trưởng lợi tức với tỉ lệ 50% bỗng báo cáo tỉ lệ này chỉ còn 15%, thì thông thường đây là dấu hiệu cảnh báo một sự rắc rối và có thể là điều mà bạn muốn tránh.

Khi điều này xảy ra, thường là cổ phiếu đã lên đến đỉnh tăng trưởng (và sắp rơi xuống) – bất chấp các nhà phân tích ở Phố Wall nói gì – hoặc hướng đi lên của nó sẽ suy biến để đi vào một giai đoạn giá cả ổn định kéo dài và không mang lại ích lợi gì cho bạn (vì giá sẽ không tăng lên nữa).

Tuy nhiên, trước khi đưa ra nhận định tiêu cực về báo cáo lợi tức của một công ty, tôi thường muốn thấy hai quý sụt giảm rõ rệt liên tiếp, thông thường là giảm hai phần ba so với tỉ lệ tăng

trưởng của các quý trước. Ngay cả những tổ chức tốt nhất cũng có lúc bị sụt giảm tỉ lệ tăng trưởng trong một quý.

Tham khảo biểu đồ tỉ lệ hàng tuần

Việc hiểu rõ nguyên lý tăng tốc và giảm tốc của mức tăng trưởng lợi tức là rất thiết yếu. Các nhà phân tích chứng khoán khuyến nghị cổ phiếu vì một con số lợi tức cụ thể mong đợi trong năm tiếp theo có thể đang lầm đường lạc lối. Một cổ phiếu có lợi tức 5 đô-la mỗi cổ phần và được mong đợi công bố 6 đô-la trong năm tới (một mức tăng “mạnh” 20%) có thể sẽ đánh lừa bạn trừ khi bạn biết xu hướng biến động lợi tức trước đó của nó theo *tỉ lệ phần trăm*. Nếu trước đó nó đã từng tăng trưởng đến 60% thì sao? Điều này phần nào giải thích lý do có quá ít nhà đầu tư kiếm được lợi nhuận đáng kể khi nghe theo những khuyến nghị mua và bán do các nhà phân tích chứng khoán đưa ra.

Các biểu đồ lấy đơn vị theo tỉ lệ phần trăm có giá trị rất lớn trong việc phân tích cổ phiếu vì sự tăng tốc hoặc giảm tốc của tỉ lệ tăng trưởng lợi tức hàng quý tính theo tỉ lệ phần trăm sẽ được biểu hiện rất rõ. Các biểu đồ tỉ lệ trình bày những biến động một cách chính xác theo tỉ lệ phần trăm, vì mỗi đơn vị tại bất cứ đâu trên biểu đồ đều đại diện cho một biến động như nhau về giá hoặc lợi tức theo tỉ lệ phần trăm. Điều này không thể có được với các biểu đồ số học. Ví dụ, trên một biểu đồ số học, một cổ phiếu tăng giá 100% từ 10 đô-la lên 20 đô-la mỗi cổ phần sẽ được biểu diễn bằng với một cổ phiếu tăng giá 50% từ 20 đô-la lên 30 đô-la. Ngược lại, biểu đồ tỉ lệ phần trăm sẽ thể hiện cổ phiếu tăng giá 100% cao gấp đôi so với cổ phiếu tăng giá 50%.

Bạn, với tư cách là một nhà đầu tư giỏi giang tự tính toán lấy, có thể lấy lợi tức trên cổ phần (EPS) trong quý gần nhất, cùng với EPS trong ba quý trước đó, và đặt chúng lên một biểu đồ tỉ lệ phần trăm để thấy được một bức tranh rõ ràng hơn về tốc độ tăng hoặc giảm của tỉ lệ tăng trưởng lợi tức. Ở những

công ty tốt nhất, biểu đồ này luôn luôn cho thấy lợi tức trên cổ phần hiện tại gần hoặc đã leo lên các đỉnh cao mới.

Kiểm tra các cổ phiếu khác trong nhóm

Để kiểm định bổ sung, hãy kiểm tra mức lợi tức của các công ty khác thuộc cùng nhóm công nghiệp với cổ phiếu của bạn. Nếu bạn không thể tìm ra được một hoặc hai cổ phiếu ấn tượng khác trong nhóm thể hiện mức tăng lợi tức mạnh mẽ, có khả năng là bạn đã chọn lầm đối tượng đầu tư.

185 Ups		
Median Change		
+19%		
CACI INTL INC		CACI 52.67
Computer-Services		Eps 94 Rel 98
Qtr. Sep 30:	v2001	(OTC) 2000
Sales +16%↑	146,621,000	126,295,000
Net Income	6,575,000	4,352,000
Avg shares	11,472,000	11,354,000
Earn/shr +50%↑	0.57	0.38
Share earns (diluted):		
Net earn per shr	0.56	0.38
v-Results reflect adoption of SFAS No. 141 and No. 142.		

Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư (IBD),
số ra ngày 19 tháng 10 năm 2001

Mẫu báo cáo lợi tức

Phải tìm báo cáo lợi tức hàng quý ở đâu

Công bố lợi tức hàng quý của các công ty được đăng tải hàng ngày trên chuyên mục thương mại của hầu hết các báo địa phương và những ấn bản chuyên đề về tài chính. *Nhật báo kinh doanh của nhà đầu tư* (IBD) đã tiến một bước xa hơn bằng cách tách biệt những báo cáo của các công ty có lợi tức “tăng” với các báo cáo có kết quả “giảm”, để bạn có thể dễ dàng phân biệt những ai đạt được bước tiến lớn và những ai không làm được điều này.

Các dịch vụ biểu đồ, như Daily Graphs, Daily Graphs Online, và những biểu đồ khác, cũng trình bày những kết quả lợi tức được báo cáo trong tuần cũng như kết quả lợi tức mới nhất đối với mọi cổ phiếu có mặt trên biểu đồ. Sau khi xác định tỉ lệ biến động của lợi tức trên cổ phần so với cùng kỳ năm trước, bạn cũng nên so sánh tỉ lệ này giữa các quý liên tiếp nhau. Xem xét quý 1 rồi quý 2, 3, và 4 sẽ cho bạn biết tốc độ tăng trưởng của một công ty đang gia tăng hay sụt giảm.

Giờ đây bạn đã nắm được quy tắc quan trọng đầu tiên để cải thiện khả năng chọn lựa cổ phiếu của mình:

- Lợi tức trên cổ phần của quý hiện tại phải gia tăng với một tỉ lệ lớn – ít nhất từ 25%-50% hoặc nhiều hơn – so với cùng kỳ năm trước. Những công ty tốt nhất có thể đạt tỉ lệ tăng trưởng lợi tức lên tới 100%-500% hoặc cao hơn nữa!

Một mức tăng xoàng xĩnh 10% hoặc 12% là không đủ. Khi chọn lựa những cổ phiếu thành công, ta chỉ quan tâm đến tỉ lệ “sàn” tối thiểu.